

सन २०१५-१६ मधील मंजूर अर्थसंकल्पीत
तरतूदीचे वितरण करणेबाबत.

शेतक-यांना अल्पमुदती पीक कर्ज पुरवठा
करण्यासाठी १% व्याज दराने अर्थसहाय्य
(योजनेत्तर) (२४२५१५०१).

महाराष्ट्र शासन

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: अर्थस ०६१५ / प्र.क्र.२२६/२-स

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

तारीख: ३१ ऑक्टोबर, २०१५

वाचा -

- १) शासन निर्णय क्रमांक: सीसीआर १४०६/प्र.क्र २४७/ २-स, दि. १७.५.२००६
- २) नाबार्ड यांचे पत्र क्र. एन.बी.डीवोआर पॉलिसी/४०१८/IS-१ / २०१४-१५), दि.२९.१२.२०१४
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: क्र.अर्थस ०९१४ / प्र.क्र.१४७/२-स दि.२९.१.२०१५
- ४) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं २०१५/प्र.क्र.८५/अर्थसंकल्प-३, दि.१७/४/२०१५
- ५) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.पूरक-२०१५/प्र.क्र.१४०/अर्थसंकल्प-३, दि.१/८/२०१५

प्रस्तावना -

संदर्भाधीन शासन निर्णय क्रमांक १ अन्वये राज्य शासनाने राज्यातील शेतक-यांना ६% व्याजदराने अल्पमुदत पीककर्ज पुरवठा होण्यासाठी शासकीय अर्थसहाय्याचा निर्णय घेतलेला आहे. या निर्णयानुसार, केंद्र शासनाचे धोरणानुसार बँका ज्या ज्या ठिकाणी शेतक-यांना ७% व्याज दराने कर्जपुरवठा करणार आहेत, त्या त्या ठिकाणी बँकांनी ७ % ऐवजी शेतक-यांना ६ % व्याजदराने कर्जपुरवठा करावा असे राज्यशासनाचे धोरण आहे. या प्रयोजनासाठी १% व्याज फरकाच्या रक्कमेचा आर्थिक भार राज्य शासन सोसणार आहे. या निर्णयाचा फायदा सन २००६-०७ पासून खरीप व रब्बी हंगामा मध्ये राज्यातील जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका, राष्ट्रीयकृत बँका आणि प्रादेशिक ग्रामीण बँका व सन २०१३-१४ पासून खाजगी बँका यांच्याकडून शेतक-यांना रुपये ३ लाखापर्यंत अल्पमुदत पीक कर्ज वाटप करणा-या बँकाना देण्यात येत आहे.

राज्य शासनाच्या धोरणास अनुसरून बँकांना सन २०१५-१६ या वर्षात बँकांनी शेतक-यांना ६ % व्याज दराने केलेल्या पीक कर्ज वाटपावर राज्य शासनाकडून व्याज परताव्याची रक्कम मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

बँकांनी शेतकऱ्यांना वार्षिक ६% व्याजदराने अल्पमुदत पीक कर्ज वाटप केल्यानंतर राज्य शासनाकडून बँकांना वर्ष २०१५-१६ मध्ये पुढील तपशिलानुसार व्याज परतावा देण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतला आहे.

१. राष्ट्रीयीकृत बँका, प्रादेशिक ग्रामीण बँका व खाजगी बँकांनी वार्षिक ६ % व्याजदराने शेतकऱ्यांना केलेल्या रु.तीन लाखापर्यंतच्या अल्पमुदती पीक कर्जपुरवठ्यावर शासनाकडून वार्षिक १ % दराने व्याज परतावा संबंधित बँकांना देण्यात येईल.

२. प्राथमिक कृषी पतपुरवठा संस्थांच्या सभासदांना रु.तीन लाखापर्यंतचा अल्पमुदती पीककर्ज पुरवठा करण्यासाठी जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांनी ४% व्याजदराने केलेल्या कर्जपुरवठ्यावर शासनाकडून २.५०% दराने व्याज परतावा संबंधित बँकांना देण्यात येईल.

३. राज्य सहकारी बँकेस ४.५ % व्याजदराने पुनर्वित्त / फेरकर्ज उपलब्ध करून देण्याचे नाबार्डचे धोरण आहे, या फेरकर्जावर व्याज परतावा अनुज्ञेय असणार नाही.

४. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांनी प्राथमिक कृषि पतपुरवठा संस्थांना वार्षिक ४% व्याजदराने व प्राथमिक कृषि सहकारी पतपुरवठा संस्थांनी शेतकरी सभासदांना वार्षिक ६ % व्याजदराने अल्पमुदती पीककर्ज पुरवठा करावा. महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेने नाबार्डकडून प्राप्त होणा-या फेरकर्जावर ०.२५%गाळा आकारून जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांना ४.७५% व्याज दराने कर्ज पुरवठा करावा.

५. व्याज परताव्याच्या रकमेचा हिशोब कर्ज दिल्याच्या तारखेपासून कर्जाची परत फेड होणा-या तारखेपर्यंत किंवा सदर कर्ज परतफेडीची मुदत संपेल त्या तारखेपर्यंत, (खरीप हंगामासाठी दि.३१ मार्च व रब्बी हंगामासाठी दि.३० जून) यापैकी जी मुदत आधीची असेल ती विचारात घेऊन करण्यात यावा.

६. केंद्र शासनाच्या योजनेअंतर्गत बँकांना रु. तीन लाखापर्यंतच्या अल्पमुदत पीककर्जवाटपावर वार्षिक दोन टक्के दराने व्याज परतावा संबंधित बँकांना देण्यात येत आहे. याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचना राष्ट्रीय बँकेकडून / नाबार्डकडून निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. बँकांनी राज्यातील शेतकऱ्यांना वितरीत केलेल्या रु. तीन लाखापर्यंतच्या पीककर्जावरील एक टक्का दराचा व्याज परतावा मागणीचा प्रस्ताव नाबार्डने विहित केलेल्या नमुन्यामध्ये तयार करावा. बँकांना वार्षिक तसेच अर्धवार्षिक व्याज परतावा मागणीचे प्रस्ताव सादर करता येतील. असे प्रस्ताव बँकेने

वैधानिक लेखापरीक्षकांकडून तपासून प्रमाणित करून घ्यावेत. बँकांना अर्धवार्षिक प्रस्ताव वैधानिक लेखापरिक्षकाच्या प्रमाणपत्राशिवाय दाखल करता येतील. तथापि, वार्षिक तसेच अतिरिक्त व्याज परतावा मागणीचे प्रस्ताव वैधानिक लेखा परिक्षकाच्या प्रमाणपत्रासह दाखल करणे आवश्यक राहिल. राज्य शासनाच्या या व्याज परतावा योजनेअंतर्गत प्रलंबित असणा-या / अदा न केलेल्या प्रस्ताबाबतही सदर प्रमाणे कार्यवाही करता येईल. याबाबतच्या तपशिलवार सूचना सहकार आयुक्त यांनी निर्गमित कराव्यात.

७. राष्ट्रीयकृत बँका, प्रादेशिक ग्रामीण बँका व खाजगी बँकांनी वार्षिक ६ टक्के व्याजदराने शेतक-यांना केलेल्या रु. तीन लाख पर्यंतच्या अल्पमुदतीचे पीक कर्ज पूरवठ्यावर शासनाकडून वार्षिक १ टक्का व्याजदराने व्याजपरतावा संबंधित बँकांना देण्यात येईल. तथापि, व्यापारी बँका, ग्रामीण बँका व खाजगी बँकांनी सन २०१४-१५ मध्ये किंवा त्यापूर्वी ६ टक्के ऐवजी ७ टक्के व्याजदराने अल्पमुदत कर्जवाटप केले असल्यास बँकांना व्याजपरतावा देण्यात यावा. तथापि, बँकांनी शासन व्याजपरतावाची रक्कम प्राप्त झाल्यावर संबंधित शेतक-यांच्या बँक बचत खात्यावर जमा करावी व त्याबाबतचा विनियोग दाखला सादर करावा.

८. बँकांनी वर्ष २०१४-१५ व त्यापूर्वीच्या पीककर्ज वाटप हंगामामध्ये केलेल्या पीककर्ज वाटपावरील व्याज परतावा बाबतच्या शासनाच्या धोरणाची अंमलबजावणी करण्यासाठी सन २०१५-१६ मध्ये राज्य शासनाने रु. ३२५.०० कोटीची योजनेतर (Non Plan) तरतूद मंजूर केली आहे.

या योजनेखाली वित्त विभागाच्या उपरोक्त वाचा क्र ४ येथील शासन परिपत्रकामधील सूचनेनुसार परिच्छेद ७ ते १८ मधील मुददा क्र ९ या योजनेशी संबंधित असून त्याची पूर्तता क्षेत्रीय कार्यालयाकडून होत असल्याने एकूण मंजूर अर्थसंकल्पीत निधीच्या एकूण वार्षिक तरतूदीच्या ७०% निधी म्हणजेच रु. २२८.०० कोटी एवढ्या निधीचे वितरण करून खर्च करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे. उर्वरीत निधीच्या वितरणास शासनाची मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर निधीचे वितरण करण्यात येईल. त्याप्रमाणे निधी खर्च करण्यात यावा.

सहकारी आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य कार्यालयाने वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक दि.२४.७.२०१५ मधील सूचनांचे पालन पालन करावे.

सदर तरतूद संबंधित बँकांना अदा करण्यासाठी सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे अधिनस्त अप्पर आयुक्त व विशेष निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच लेखाधिकारी, सहकार आयुक्त

व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. सदर निधी आहरण करून हा खर्च वेळेत होईल हे सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी पहावे. तसेच या बाबतचा अहवाल व खर्चाची माहिती वेळो वेळी शासनास पाठवावी. सदरहू रक्कम मागणी क्र.व्ही - २ मुख्यलेखाशिर्ष " २४२५ सहकार - १०७, सहकारी पत संस्थांना सहाय्य (०१) (१०) शेतक-यांना अल्पमुदती पीक कर्ज पुरवठा करण्यासाठी १% व्याज दराने अर्थसहाय्य. (योजनेत्तर) (दत्तमत्त) (२४२५१५०१) ३३ अर्थसहाय्य ", या लेखाशिर्षाखालील सन २०१५-१६ या वर्षासाठी उपलब्ध असलेल्या तरतूदीमधून खर्च करण्यात यावी.

९. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौ. सं. क्र. ५०२/१५/अर्थ १३, दिनांक १५.१०.२०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५१०३११४५०१७७००२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अ.शं.भुजबळ)

कक्ष अधिकारी

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
२. मा.मंत्री / राज्यमंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव (सर्व).
३. मा. मुख्य सचिव यांचे खाजगी सचिव.
४. सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
५. सर्व विभागीय आयुक्त.
६. मुख्य महाव्यवस्थापक, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, अँग्रीकल्चर क्रेडिट डिपार्टमेंट, सेंट्रल ऑफीस, गारमेट हाऊस, मुंबई ४०० ०१८.
७. मुख्य महाव्यवस्थापक, नाबार्ड, पुणे.

८. सरव्यवस्थापक, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, अँग्रीकल्चर क्रेडिट डिपार्टमेंट, बाँम्बे रिजनल ऑफीस, मुंबई-१८.
९. सहसचिव, भारत सरकार कृषि मंत्रालय (सहकार विभाग) कृषिभवन, नवी दिल्ली.
१०. महालेखाकार, महाराष्ट्र- १, मुंबई.
११. महालेखाकार, महाराष्ट्र- २, नागपूर.
१२. अध्यक्ष, बँक ऑफ महाराष्ट्र व अग्रणी बँक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१३. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक. लि. मुंबई.
१४. कार्यकारी संचालक, सर्व जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका.
१५. सर्व विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था.
१६. सर्व जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था.
१७. सर्व सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था.
१८. मुख्य संचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई
१९. नियोजन विभाग, कार्या - १४११/कार्या-१४३१, मंत्रालय, मुंबई
२०. वित्त विभाग, व्यय-२/अर्थसंकल्प -१३, मंत्रालय, मुंबई
२२. कृषि व पदुम विभाग, (कृषि) मंत्रालय, मुंबई
२३. कोषागार अधिकारी, पुणे.
२४. निवड नस्ती-२-स.